

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
UMJETNIČKA AKADEMIJA U OSIJEKU
ODSJEK ZA LIKOVNU UMJETNOST
PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

DAJANA OROZ

**ORGANSKA APSTRAKCIJA U MOJIM
GRAFIKAMA**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: doc. art. Stanislav Marijanović

Osijek, rujan 2017.

SADRŽAJ

1. UVOD

2. IDEJNI KONCEPT

3. IZVEDBA ZAVRŠNOG RADA

4. ZAKLJUČAK

5. SAŽETAK

6. PRILOZI

7. LITERATURA

1. UVOD

Razni oblici mikrosvijeta koji sam promatrala pod povećalom poslužili su kao nadahnuće za pisanje završnoga rada. Uočila sam da dijelovi tog svijeta djeluju potpuno apstraktno, drugačije od svijeta kojeg možemo vidjeti, koji ima definirane granice te sa sobom nosi cjelovitost forme. Na mikrorazini sve je raspršeno i puno slabije definirano, međutim taj je svijet temelj za složenije, definiranije i veće oblike. Završni rad iz grafike sastoji se od dva otiska. (PRILOG 1., PRILOG 2.). Prvi otisak nalikuje mikrosvjetu, tj. posjeduje elemente figuracije, dok drugi otisak zbog razbijanja figuracije prelazi u apstrakciju i gubi asocijaciju na mikrosvijet. Sekcije mikrosvijeta apstraktne su, no drugi otisak ipak ne gubi potpunu vezu s mikrosvijetom. Izabrala sam tehnike koje mi ne dopuštaju potpunu kontrolu nad radom, što je dovelo do nastanka spontanih oblika. Svaka je od triju izrađenih matrica jedinstvena i one mogu funkcionirati kao samostalan oblik, dok zajedno čine jednu povezanu cjelinu, odnosno otisak. Rad sadrži tri cinčane ploče debljine jednog milimetra. Dvije su ploče promjera 50x50cm, a posljedna ploča 50x25cm.

2. IDEJNI KONCEPT

Mikrosvijet, kao i sam pojam organskog i apstraktnog u umjetnosti, teme su koje me odavno zanimaju. U ovom se radu to zanimanje sretno poklopilo s mojim upoznavanjem tehnike rezervaša, privukao me način na koji se njegova masa, obično komponirana od šećera, ponaša na masnoj površini matrice. Tehnika rezervaša usko je vezana uz tehniku akvatinte. Prije nanošenja smjese rezervaša nanosi se kolofonisko ili asfaltno zrno, pri čemu se dobiva željeni ton tijekom jetkanja matrice, a takav je slučaj i s tehnikom akvatinte. Nakon toga, zrno se zapeče te izvodimo crtež na metalnoj ploči smjesom šećera, vode i tempere. Nakon sušenja smjese, širokim i mekim kistom nanosimo grund na matricu preko rezervaša. Kada se grund osuši, matricu stavljamo u toplu vodu. Rezervaš koji se nalazi ispod grunda, zbog prisutnosti šećera, topi se kada dolazi u dodir s vodom, što dovodi do otvaranja dijelova metalne ploče. Nakon toga, otvorena površina matrice je spremna za jetkanje ili daljnju obradu. Osjetila sam potrebu da spomenutu tehniku, osobito načine nanošenja više istražim. Tijekom istraživanja vidjela sam da dobiveni oblici imaju apstraktan oblik, ali pažljivim manipuliranjem mogu se dobiti forme koje djeluju organski, živo. Navedenom tehnikom uspjevala sam postići takve oblike. (PRILOG 3.). Spoj suhe akvatinte i rezervaša u mom radu nastao je spontano. Tehnika suhe akvatinte, koju sam povezala s tehnikom rezervaša, sastoji se od nanošenja kolofonskog zrna na ispoliranu i odmašćenu cinčanu ploču, a nakon toga se, po želji, zrnom manipulira, zatim se zrno fiksira na podlogu zagrijavanjem ploče. Rezultati dobiveni suhom akvatintom, iako potpuno drugačiji od tehnike rezervaša, u meni bude iste asocijacije. Tako sam došla na ideju da radom prikažem svoj pogled na organski svijet i apstrakciju.

3. IZVEDBA ZAVRŠNOG RADA

Za završni rad koristila sam cinčane matrice. „Cink se u kiselinama lako rastvara odnosno otapa pa je idealan za energičnije jetkanje i otapanje većih površina metalne ploče.“¹ Matrice sam ispolirala s tri vrste brusnog papira različitih granulacija. Odmastila sam ih polir- pastom i alkoholom, rubove matrica doradila sam strugačem (šaberom) i zaoblila njihove oštre rubove. Prvo sam koristila tehniku suhe akvatinte kao podlogu za daljnju gradnju rada. Ploče sam naprašila kolofonijem a zastim pošpricala smjesom vode i alkohola. Kolofonij sam fiksirala zagrijavajući ploču plinskim plamenikom. Matrice sam, zatim, stavila u dušičnu kiselinu jačine oko osam bohmea i jetkala deset sekundi. Time sam dobila razigranost i razbila jednoličnost površine, a podloga, zbog kratkog jetkanja nije dominirala. Očistila sam matricu od kolofonija nitrovim razrjeđivačem, koristeći četkicu. Nakon toga, sam je dodatno, odmastila alkoholom. Ponovno sam koristila tehniku suhe akvatinte, nanoseći prah kolofonija samo na određene djelove matrice, dok su drugi bili čisti. Prah sam zapekla grijanjem ploče. Zatim je nastupila druga faza rada, nanošenje rezervaša. Rezervaš nije nanošen klasičnim načinom kombinacije tempere i šećera na suhu, odmašćenu metalnu ploču, nego sam prstima neravnomjerno zamastila ploču vazelinom ili sam ga izravno, u velikoj količini, nanosila na matricu. S tim sam postigla da se rezervaš rasteže i skuplja po masnoj površini. Djelomično sam nanosila smjesu rezervaša i na suhi, odmašćeni dio ploče jer nisam htjela da mi se na tim dijelovima rezervaš razlije zbog masnoće. Koristila sam razne kistove za nanošenje rezervaša na masnoj površini, što je još više doprinijelo manjoj kontroli rezultata i raznovrsnijim oblicima na matrici. (PRILOG 6.). Nanjela sam rezervaš koji sam nakon sušenja prekrila grundom. Kada se grund osušio, stavila sam matrice u vodu i namakala ih dok se sav rezervaš nije otopio i otvorio dijelove matrica. Nakon toga, matrice sam djelomično tretirala tehnikom akvatinte i napravila tri tona. Prvi sam ton držala u dušičnoj kiselini trideset sekundi, drugi ton dvije minute, a treći ton deset minuta. Dijelove matrice koji nisu bili tretirani kolofonijskim zrnom prejetkala sam jer je otisak na tim dijelovima tamniji oko rubova, a blago svijetliji u sredini, što mu daje pomalo organski izgled. (PRILOG 4.). Treća faza rada sastojala se od nanošenja grunda preko cijelih matrica za tehniku bakropisa. Bakropis je tehnika dubokog tiska u kojoj sam, na grundom premazanim pločama, iscrtala linije pomoću igala različitih veličina. Te se linije jetkanjem urezuju u ploču. Bakropis sam izabrala jer se lako kontrolira, za razliku od prethodnih tehnika koje sam koristila. Bakropis sam stavila na rubove samog rada kako bih dobila jasnije granice između pozadine i središnjeg dijela. (PRILOG 5.,

¹Hozo, Dž. (1988.), Umjetnost multioriginala - Kultura grafičkog lista, Mostar; Prva književna komuna

PRILOG 6. , PRILOG 8.). Nakon treće faze, koja je ujedno i posljednja, očistila sam ostatke grunda te pripremila ploče za otiskivanje. Priprema za otisak sastoji se od namakanja papira (fabrinorosaspinabianco) za duboki tisak, gramaže 285 g, u vodi, u trajanju najmanje sat vremena. Koristila sam višebojni tisak. Na matrice sam nanijela dvije boje, zelenu i plavu, koje sam tijekom brisanja s matrica na nekim dijelovima pomiješala, te tako dobila i treću boju, modrozelenu. Tim sam bojama najbliže mogla uprizoriti svoju temu organske apstrakcije. Nakon tiskanja, uslijedilo je prepravljanje matrice ponovnim brušenjem. Pomoću ponovljene tehnike rezervaša došla sam do redukcije određenih oblika. Time sam postigla zadovoljavajući odnos forme i apstraktne teksture. Ponovno sam koristila višebojni tisak plave i zelene boje. Jače sam ih međusobno izmiješala na matrici i dobila još mekšije prijelaze boja. (PRILOG 2.).

4. ZAKLJUČAK

Zbog svog načina poimanja organskih figurativnih i nefigurativnih oblika, smatram da su tehnike koje sam koristila u izradi završnog rada adekvatno izabrane. U većem dijelu rada koristila sam tehniku rezervaša na masnoj podlozi. Smjesa se zbog masnoće giba te spontano pravi oblike koji djeluju kao skup mrlja izrazito organskih oblika. Mogla sam malo uplitati se u oblike, samostalno su se formirali. Kada oblici nemaju kraj, tj. kada nisu ograničeni linijom, formom ili okruženi praznim prostorom, potpuno su mi apstraktni, a kada ih ograničim, asociraju me na neku mikroskopsku tvar. (PRILOG 3., PRILOG 7.). U tehnici suhe akvatinte, postupak nanošenja alkohola na matricu naprašenu kolofonijskim zrnom, dao je posebnu teksturu zbog neravnomjernog kolofonijskog zrna na matrici, pogotovo prilikom korištenja alkohola u velikim kapima. (PRILOG 5., PRILOG 7.). Koristila sam i samo kolofonijsko zrno, tj. dodavala ga ili potpuno uklanjala kako bih dobila što različitije oblike na matrici. Te tehnike, temeljene na provociranoj slučajnosti, omogućile su mi da prikazem svoje viđenje nečega što je amorfno, nasumično, apstraktno, ali opet i povezano u određenu cjelinu

5. SAŽETAK

U završnom radu koristim motive koje sam radila u tehnikama dubokog tiska, tehnici rezervaša i tehnici suhe akvatinte. Navedene tehnike omogućavale su mi da izvedem provocirane slučajnosti i pomoću njih prikazem svoje viđenje organskog i apstraktnog. Tema rada se bavi mikrosvijetom i njegovim dijelovima kroz koje prikazujem organsku formu i apstrakciju. Rad se sastoji od višebojnog tiska i tri matrice koje čine cjelinu, ali mogu biti i samostalni otisci.

Ključne riječi: Duboki tisak, rezervaš, suha akvatinta, mikrosvijet, organsko, apstrakcija, organska apstrakcija

Keywords: intaglio printing, etching, reserve, dry aquatint, microworld, organic, abstraction, organic abstraction

6. LITERATURA

- Hozo, Dž. (1988.), Umjetnost multioriginala - Kultura grafičkog lista, Mostar; Prva književna komuna

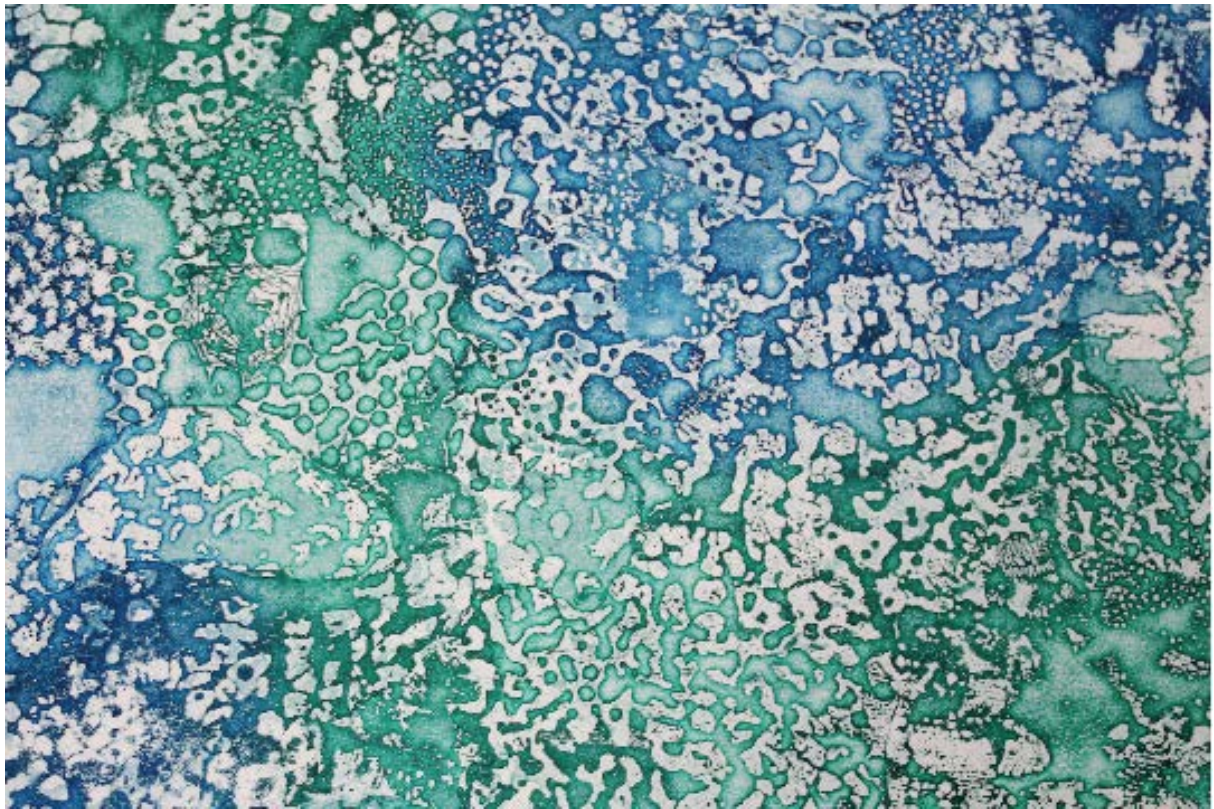
7. PRILOZI

PRILOG 1. –

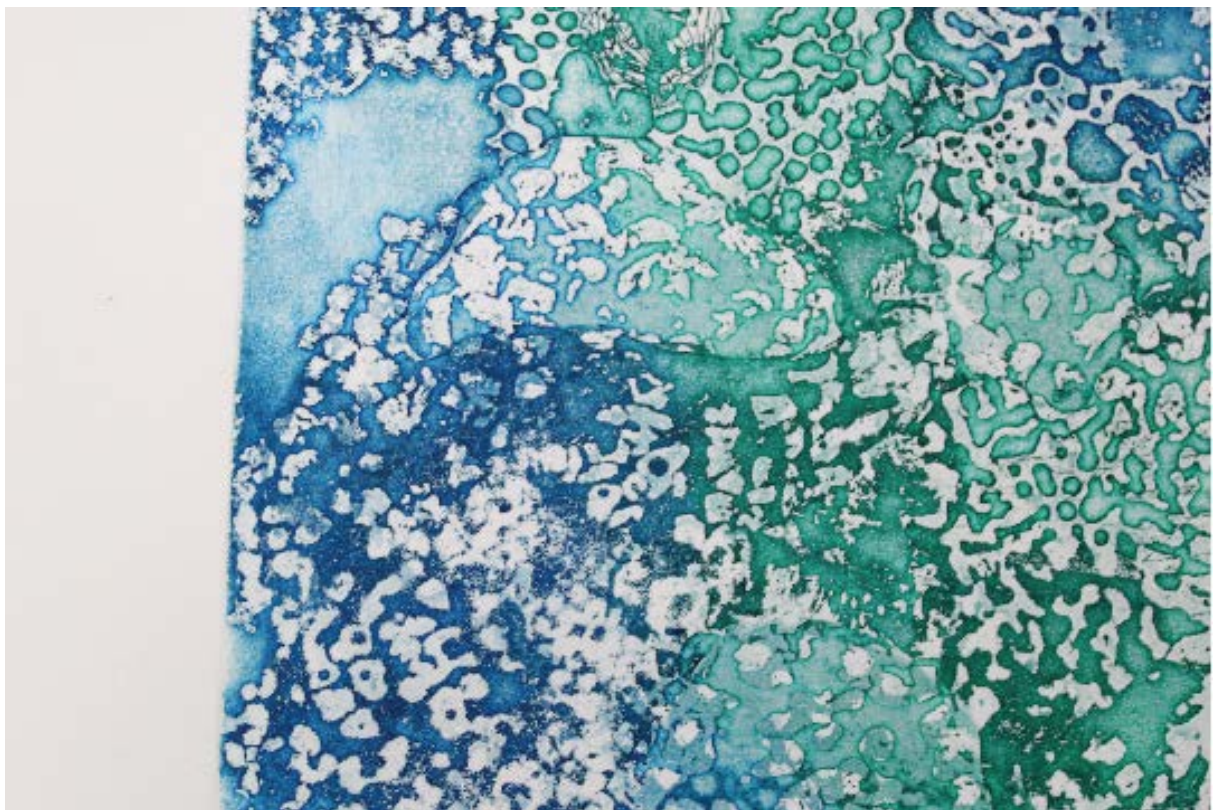

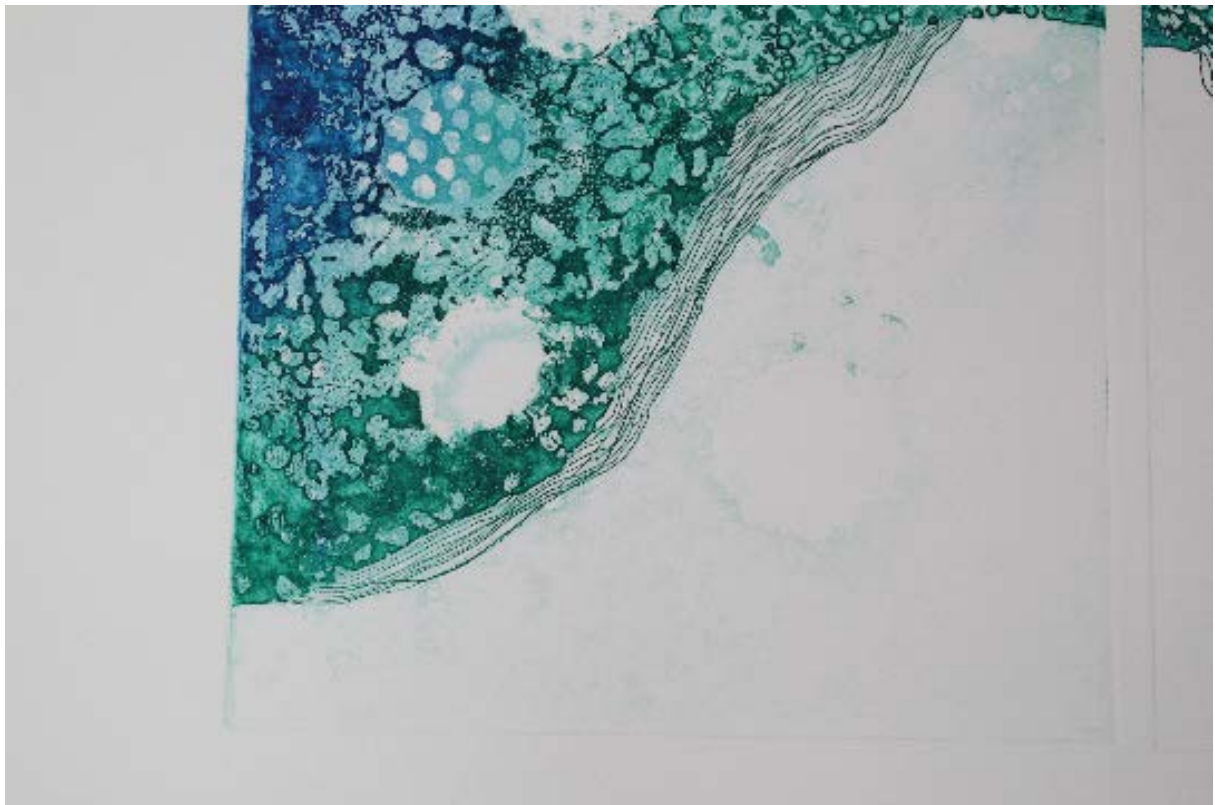
PRILOG 3. -

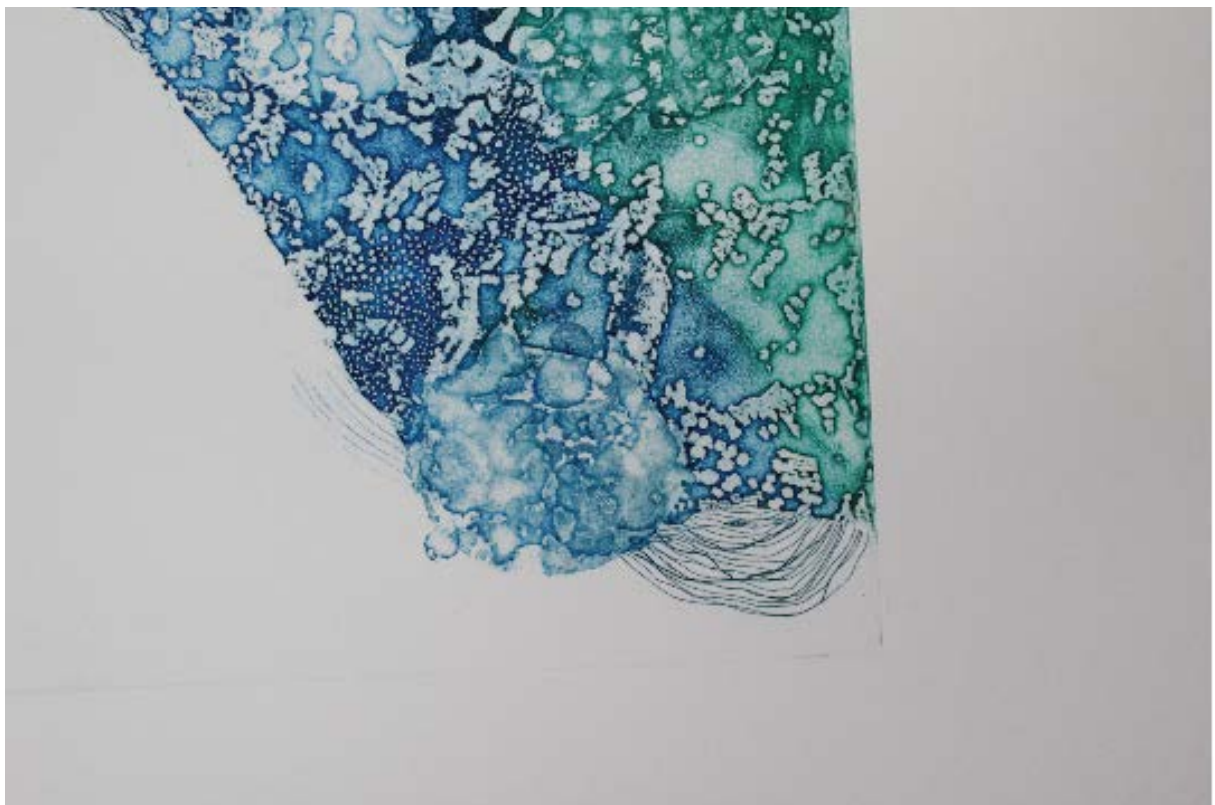
PRILOG 4. –

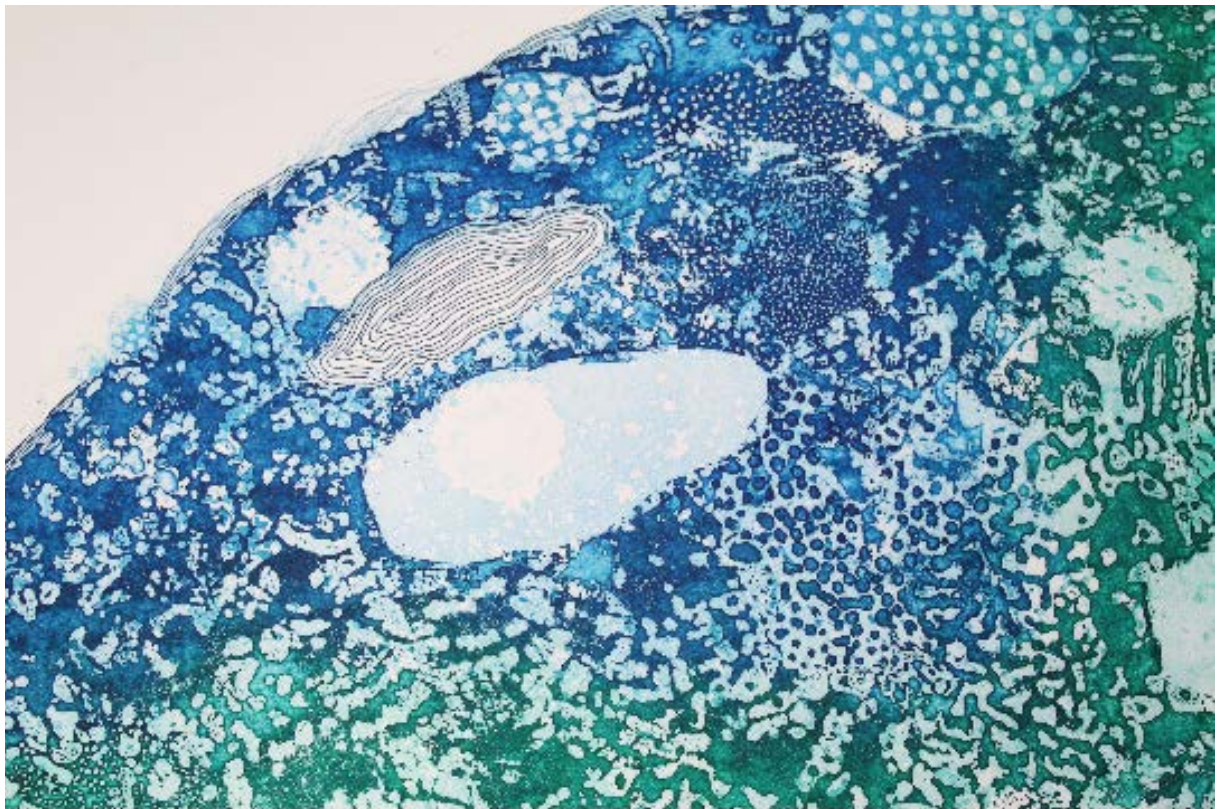
PRILOG 5. –

PRILOG 6. –

PRILOG 7. –

PRILOG 8. –

